

Dokument-ID: 51161
Versjon: 2

Status:
Godkjent

Dokumentansvarlig:
Elisabeth Kaasa

Godkjent av:
Halfdan Aass

Godkjent fra:
17.09.2019

Målgruppe

Brukerorganisasjoner, medlemmer i brukerutvalg og ansatte i Vestre Viken HF

Hensikt

Brukerutvalgets formål er å

- Arbeide for gode, likeverdige og brukerorienterte helsetjenester uavhengig av alder, kjønn, bosted, etnisk opprinnelse, sosial status, sykdom/diagnose og funksjonshemming.
- Arbeide for at helseforetakets tjenester og tilbud har høy kvalitet og gir gode pasientforløp på tvers av tjenester og forvaltningsnivå.
- Bidra til god medvirkning fra brukere, pasienter, pårørende og deres organisasjoner.
- Bidra til at brukerkompetansen blir benyttet som grunnlag for planlegging, gjennomføring og evaluering av helsetjenestene

Organisering

Funksjonstid

Brukerutvalgets funksjonsperiode er to år. Medlemmer kan oppnevnes for inntil tre sammenhengende perioder.

Oppnevning

Brukerutvalget skal ha balansert deltagelse av medlemmer som er alderspensjonister, trygdede og yrkesaktive. Brukerutvalget skal representere brukere, pasienter og pårørende i helseforetakets virksomhetsområde. Utvalget skal ha 10 medlemmer som er personlig oppnevnt av helseforetakets styre på bakgrunn av sine erfaringer, kompetanse, nettverk, verv og organisasjonstilknytning. Styret oppnevner leder og nestleder.

Sammensetning

Det skal være god dialog mellom styret, administrasjonen, organisasjonene som skal foreslå kandidater og brukerutvalget i forkant av konstituering.

Kriterier for sammensetning av brukerutvalg:

- Medlemmer i brukerutvalget skal selv ha erfaring som pasient- og/eller pårørende og ha tilknytning til foretakets geografiske og faglige virksomhetsområde.
- S sammensetningen av brukerutvalget må gjenspeile bredden i helseforetakets virksomhet gjennom balansert representasjon fra somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelproblemer.
- Det skal legges vekt på representasjon fra brukergrupper med erfaring innen kreftomsorgen, pårørendeperspektivet med særlig vekt på foreldre til syke barn, samt representasjon fra eldre og etniske minoriteter.
- Alminnelige prinsipper for kjønnsmessig representasjon skal ivaretas. Aldersmessig og geografisk representasjon ivaretas i størst mulig grad.
- Ved oppnevning av nytt brukerutvalg skal både hensynet til kontinuitet og fornyelse ivaretas. Både små og store organisasjoner skal være representert.

Sammenslutningene av organisasjonene FFO, SAFO, Kreftforeningen og organisasjoner med virksomhet innen tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelproblem, inviteres til å foreslå kandidater til brukerutvalg.

Organisasjonene kan foreslå flere kandidater.

For å møte nasjonale og regionale føringer om representasjon for prioriterte pasientgrupper, kan andre organisasjoner enn de som er nevnt over forespørres. Administrerende direktør har fullmakt fra styret til nye oppnevninger innen funksjonsperioden. Ved behov for ny oppnevning, rettes som hovedregel henvendelse til den organisasjon som avgått medlem var foreslått fra. Det er ikke vararepresentasjon, men ved langvarig fravær kan det fra samme organisasjon/sammenslutning oppnevnes et medlem som går inn som stedfortreder.

Det forutsettes at alle medlemmer ved oppnevning har kompetanse om brukermedvirkning på systemnivå, (jf MBO-programmet). Dersom medlemmet ikke har slik kompetanse må han/hun forplikte seg til å skaffe seg dette.

Det forutsettes at alle medlemmer sørger for videreutvikling av egen kompetanse som brukerrepresentanter og bidrar til erfaringsutveksling gjennom etablerte fora.

Helseforetaket skal sørge for opplæring om virksomheten; hovedoppgaver, organisering, oppdragsdokument og styringssystem.

Økonomi

Brukerutvalgets budsjett vedtas av helseforetaket i forbindelse med årlig budsjettbehandling. Reisegodtgjørelse, godtgjørelse for medgått tid og tapt arbeidsfortjeneste dekkes etter Statens satser, spesifisert i eget reglement fra Helse Sør-Øst RHF.

Ansvar og arbeidsoppgaver

Medlemmer i brukerutvalget skal

- Prioritere utvalgets møter og andre oppgaver de påtar seg som medlem i helseforetakets brukerutvalg, og sette seg inn i saker som skal behandles.
- Holde seg oppdatert innen helseforetakets virksomhetsområde.
- Bidra til et godt samarbeid i brukerutvalget, med helseforetaket, andre brukerutvalg og brukerorganisasjonene.
- Holde kontakt med egne organisasjoner og nettverk.

Brukerutvalgets rolle er å være

- Et rådgivende organ for styret og administrerende direktør i saker som angår tilbudet til brukere, pasienter og pårørende i virksomhetsområdet.
- Et forum for tilbakemelding fra brukerne, pasienter og pårørende om erfaringer innenfor de ansvarsområdene og oppgavene som helseforetakene har.
- Et samarbeidsforum mellom helseforetaket og brukerorganisasjoner.

Brukerutvalgets oppgaver er å

- Fremme saker av betydning for brukere, pasienter og pårørende.
- Bidra i helseforetakets mål- og strategiarbeid, budsjettprosesser, årlig melding, forbedrings- og omstillingsprosesser, risikoanalyser og i øvrige faglige råd og utvalg i saker som angår tjenestetilbudet.
- Avgi uttalelse til helseforetakets årlige melding.
- Avgi høringsuttalelser til planer og utredninger og gi innspill til helseforetakets høringsuttalelser i saker som angår tjenestetilbudet.
- Uttale seg i styresaker som brukerutvalget finner relevante.
- Bidra til utvikling og evaluering av pasient- og brukererfaringsundersøkelser.
- Foreslå brukerrepresentanter fra brukerutvalg og brukerorganisasjoner til arbeidsgrupper, prosjekter, prosesser, råd og utvalg.
- Arrangere/delta i årlige konferanser med brukerutvalg og -råd med pasient- og brukerorganisasjoner, brukerrepresentanter i kommunene og pasient- og brukerombudene.
- Arbeide for god kontakt mellom det regionale brukerutvalget og brukerutvalgene i alle helseforetak bl.a. gjennom kontaktpersonordningen.
- Brukerutvalgets leder og/eller nestleder, eventuelt andre utvalget bestemmer, deltar i styrets møter med anledning til å uttale seg og komme med forslag i saker som angår pasienttilbudet.

Arbeidsform

Brukerutvalgets møter ledes av brukerutvalgets leder eller nestleder som stedfortreder. Helseforetaket skal sørge for sekretærfunksjon og at sakene blir tilstrekkelig belyst.

Brukerutvalget skal innenfor budsjettrammen ha minst seks møter i året, hvorav minst et fellesmøte med styret.

Brukerutvalgets møter er i utgangspunktet åpne, men utvalgets leder eller stedfortreder kan beslutte at møtet skal lukkes dersom det foreligger et saklig behov for dette.

Administrasjonen, utvalgets leder og øvrige medlemmer kan foreslå saker til utvalget. Brukerutvalgets arbeidsutvalg bidrar, sammen med administrasjonen, til prioritering og forberedelse av saker.

Helseforetaket møter i brukerutvalget med administrerende direktør og/eller administrerende direktørs representant fra foretaksledelsen.

Brukerutvalget forelegges rullert oversikt over årsplaner for styret og planleggings- og rapporteringsarbeidet i helseforetaket som grunnlag for egen årsplan. Forslag til protokoll/referat godkjennes av utvalgets leder og publiseres umiddelbart på helseforetakets nettside. Protokoll/referat godkjennes i brukerutvalgets påfølgende møte. Brukerutvalgets årsrapport knyttes gjennom link til helseforetakets årlige melding. Brukerutvalget bør evaluere sin virksomhet jevnlig, og skal gjennomføre en større evaluering midtveis i oppnevningsperioden. Brukerutvalget behandler ikke enkeltsaker (pasientsaker).

Brukerutvalget uttaler seg i media gjennom leder eller annet medlem etter avtale med leder.

Habilitet og taushetsplikt

Medlemmer i brukerutvalg skal ikke samtidig være involvert i virksomheter med forretningsmessige interesser i Helse Sør-Øst (RHF og HF). Medlem i brukerutvalg skal ikke samtidig være ansatt i samme helseforetak. Medlemmer i brukerutvalget skal ikke samtidig være medlem i brukerutvalg ved andre helseforetak. Medlemmet er selv ansvarlig for å fremlegge eventuell habilitetskonflikt for utvalget. I samsvar med prinsipp i forvaltningslovens § 8, annet ledd treffes avgjørelse av habilitetsspørsmål av brukerutvalget selv, uten at vedkommende medlem deltar.

Brukerutvalgets medlemmer eller andre som eventuelt deltar i utvalgets behandling har taushetsplikt om de forhold som etter forvaltningslovens bestemmelser er taushetsbelagte, jf forvaltningslovens § 13 flg. Utvalgets leder eller den som innkaller til møter, kan for øvrig pålegge taushetsplikt i saker hvor det er hjemlet i lov eller bestemmelser hjemlet i lov. I saker der det kan være tvil om i hvilken utstrekning opplysninger og dokumenter kan diskuteres fritt, skal brukerutvalget/medlemmet ta dette opp med oppdragsgiver.

Brukerutvalgets medlemmer skal undertegne taushetserklæring. Anmodning om innsyn fra offentligheten i dokumenter fremlagt for brukerutvalget skal ivaretas av helseforetaket i dialog med brukerutvalgets leder. Brukerutvalgets medlemmer skal følge alminnelige etiske regler i samfunnet.

Endringer fra forrige versjon

Mandatet er revidert i tråd med *Retningslinjer for brukermedvirkning på systemnivå i helseforetak*, januar 2017.